

TORNAR AL PASSAT

Carles Duarte i Montserrat

POETA

Una de les experiències decisives és afrontar la pèrdua de facultats, el contrast entre les expectatives i les possibilitats, la consciència del desencaix entre el temps personal i el temps històric. Sovint recorrem a una superficialitat alimentada mediàticament que permet d'esquivar les ferides més profundes de la nostàlgia i el desencís. Cercant de distreure la nostra consciència esdevenim menys lúcids i al capdavant la solitud ens acaba confrontant amb la nuesa del mirall, davant del qual ens revoltem, ens deprimim o fugim. Si, d'una banda, les aspiracions es fan cada cop més irrealitzables, de l'altra, l'accele-

ració dels canvis ens empenyen lluny dels corrents principals de la societat i sorgeix la temptació de l'aïllament i la misantropia.

Amb aquestes impressions et va deixant la lectura de *La ciutat de ningú*, el darrer llibre d'**Antoni Vidal Ferrando**, una obra magistral que acredita d'una manera inequívoca la singularitat i la qualitat excepcional de la seva veu literària, amb una aposta ambiciosa que qüestiona amb intel·ligència i creativitat les convencions del gènere narratiu. *La ciutat de ningú* és un monòleg del fill desesperançat d'un falangista que des d'un present que se'ns fa ben proper («els Borbons sempre han pecat

d'ingratitude i d'una immensa voracitat sexual», «m'entendreixen els gests humanitaris del pontífex nou», «hi ha una epidèmia de diplomats socials», «tothom vol ser europeu i ningú de casa seva»,...) fa inventari d'obsessions (alienígenes, búfals, la fascinació eròtica per la seva tia Olga,...). La successió de divagacions, sovint desendreçades, d'un personatge que té com a principals interlocutors el seu psiquiatre i el seu gat, incorpora la perspectiva crítica de l'autor, de vegades en clau d'humor, sempre des d'un humanisme que qüestiona la crueltat i que s'endinsa pels laberints de l'ànima amb subtilesa i sense oblidar la dimensió lírica. El qui s'identifica amb els guanyadors de la Guerra Civil («si els seus haguessin guanyat, el trenta-sis, tots parla-

«Llegir Vidal Ferrando és una experiència perdurable, per la densitat de la seva mirada i per la sensibilitat que arreu ens sorprèn amb espurnes colpidores»

ríem rus i saludaríem amb el puny es-tret»), es troba desubicat en una modernitat incompatible amb el franquisme.

Però, Vidal Ferrando no cau en la temptació de la caricatura de traços esquemàtics i sap retratar la complexitat d'un home conservador («el món ja no està per refinaments») i poruc, desorientat i commogut, que ha «caigut fulminat pel gruix d'un clar de lluna». Amb un llenguatge viu, expressiu i riquíssim, Vidal Ferrando dibuixa amb precisió una figura en penombra arrapada a la memòria («sempre torn al passat», «eren dies més sòlids, més rotunds») que des de l'ara percep que «el futur s'eternitza i té els llavis negres» i ens parla de la soledat «com un pou d'aigua negra».

Llegir Vidal Ferrando és una experiència perdurable, per la densitat de la seva mirada i per la sensibilitat que arreu ens sorprèn amb espurnes colpidores de saviesa, de bellesa i d'emoció. Us n'ofereixo un tast: «la ciència és una partida d'escacs amb el caos», «fa temps que els arbres ploren»,...